אלא למאן דאמר לבאי הארץ נתחלקה מאי לרב תרבה נחלתו וגו'
קשיא. ולא גרסינן מאי בין (א) לרב למעט דמהתם לא מצי לאקשויי
מידי דהא איצטריך למדרש מיניה דא"י לשבטים איתפלג שלקחו כל
השבטים זה כזה ע"פ הגורל שבט המועט כמרובה דהכי משמע על פי
הגורל תחלק נחלתו בין שהוא רב
בין שהוא מעט אותו השבט מה
שיזכהו הגורל יקח לקמן בפירקין
(דף קכב.) **ועוד דרשינן מיניה** [שם]
דבכספים נתחלקה הארץ. אבל מלרב
תרבה נחלתו מקשה דמשמע למי
שהיה רב ביציאת מצרים כדכתיב
בתריה לשמות מטות אבותם ינחלו
אע"פ שעכשיו נתמעט בכניסתן לארץ
תרבה נחלתו ולאותו שהיה מעט
ביציאת מצרים תמעיט גם עתה
נחלתו אע"פ שנתרבה והכי קתני
לה בספרי (ב) בהדיא לרב תרבה נחלתו
וגו' הרי שיצאו עמו י' בנים ממצרים
ובכניסתן לא נמצאו אלא ה' קורא
אני עליו לרב תרבה נחלתו הרי
שיצאו עמו ה' בנים ממצרים ובכניסתן
נמצאו עשרה קורא אני עליו ולמעט
תמעיט נחלתו דסלקא דעתך אמינא
ניזול בתר השתא קא משמע לן:
קשיא. לדידן קשיא דלא ידעינן
לתרוצי קרא אליבא דההוא תנא דהא
ליכא למימר לרב תרבה אותו שהוא
רב עכשיו תרבה נחלתו ולמעט שהוא
מועט עכשיו תמעיט נחלתו דסברא
הוא כדכתיב לעיל אלה תחלק הארץ ולא צריך קרא וגם אין לשון
תרבה ותמעיט משמע אלא כשזה נוטל הרבה וזה מעט שחלק אים
זה מרובה וחלק חבירו מועט אבל כשכל החלקים שוים אין זה תרבה
ותמעיט אלא הכי הו"ל למימר חלק כחלק יתחלו ובחזרה נמי ליכא לאוקומיה דמלשמות מטות אבותם [במדבר כו] שמעינן לה שפיר אליבא דהאי תנא ועוד
תרבה ותמעיט משמע טטילה ראשונה שנוטל כל אחד חלקו קודם שיחזירו לאבותיהם כדכתיב בסיפיה דקרא [שם] אים לפי פקודיו יותן נחלתו:
היינו דקא לווחן בנות צלפחד. למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו [שם כז] שזכה בארץ ישראל כי אין לו בן שאילו היה לו בן היה נוטל הבן חלקו
של אבינו שהיה מיוצאי מצרים ועתה בשביל שאין לו בן למה לא ירש את חלקו: **לא הוה.** לצלפחד נחלה בארץ ישראל לישקול לא הוא
ולא יוצאי יציאו בזכותו שהרי לבאי הארץ ניתנה ואפילו אם היה לו בן לא היה נוטל כלום בשביל אביו ואפילו בשביל עצמו אם הוא פחות
מכ' ומאי האי דקא לווחן בשביל שאין לו בן: **אלא לחזרה וליטול בנכסי חפר.** דמאן דאית ליה לבאי הארץ אית ליה חזרה שמחזירין לאבותיהן
כל מה שנטלו וחוזרין ויורשין מאבותיהן כמשפט. והכי אמרי למה יגרע שם אבינו לצלפחד מתוך משפחתו שהיה לו לזכות עם אחיו בנכסי
חפר זקנגו אילו היה לו בן כשיטלו בני חפר שהם אחי אבינו נחלה בא"י יחזירו אותה לחפר אביהן ויורים אותה לכל בניו ויטול אבינו
שהוא בכור ב' חלקים או הוא או בנו שקם תחתיו כדכתיב ואם אין לו [שם] עיין עליו [לעיל קטו.] והשתא שאין בן למה לא נקוס תחת אבינו לירש נחלתו
הבאה לו מחפר אביו ע"י חזרה שהחזירוה בניו או בני בניו שהיו מבאי הארץ שהרי בת הבן יורשת עם האחין ולקמן נמי אמרינן דרשניות
היו והיו יודעות שבת הבן תירש עם האחין שלמדו מפרשת ימכין כדלקמן (דף קיט:): **היינו דקא לווחי בני יוסף.** שהיו עכשיו מרובין
וגברו יותר משאר שבטים והן לא נטלו אלא לחשבון של יוצאי מצרים והיתה נחלת כל אחד מועטת מחלק כל איש ואיש מישראל:
כולהו שקול. בשוה. ומיהו לקמן [קכב.] אמרינן דארץ ישראל לשבטים איתפלג ובדין לווחו בני יוסף אלא נטלו אלא כאחד מן השבטים אף על פי
שאין גדול בכל השבטים כשבט שלהן אלא משום דמבעיא ליה לקמן לא בעי לתרוצי הכי: **משום טפלים.** יתומים שלא היו בני עשרים
בכניסתם לארץ וגם לא היה להם אב הנכנס לארץ שינחילם חלקו כשימות וגם לא היה להם שום מוריש שילא ממצרים שיירשו ממנו על
ידי חזרה: **שמע מינה.** מלווחת בני יוסף ובנות צלפחד דלא הוה חד בכל השבטים דלא שקיל או הוא או אביו ואף על גב דהוה מלי
מתרמי דאליבא דמאן דאמר ליוצאי מצרים כל אותן שיצאו פחות מבן עשרים בלא אב לא נטלו חלק בארץ שהרי לא הן ולא אביהן היו
מיוצאי מצרים דטפלין שיצאו לא נתחלקה להם ואפילו הכי לא איתרמי שלא יצא יתום ממצרים פחות מבן עשרים ואם יצא אם כן מת
אחד מקרוביו במדבר שהיו מיוצאי מצרים להוריש חלקו דומיא דבנות צלפחד שלא היו ראוין ליטול חלק בארץ כדתניא בסיפרי [פנחס כו נד] אים
לפי פקודיו להוציא את הנשים ודמו לטפלים ואפילו הכי ירשו חלק אביהן. ולמאן דאמר לבאי הארץ נמי כל הנכנסין לארץ פחות מבן
עשרים לא נטלו חלק בארץ אלא על ידי חזרה וכגון שהיו מורישיו מיוצאי מצרים ואם לאו לא יטול ואפילו הכי לא הוה חד דלא
שקיל דלא איתרמי מילתא דכל אותן שנכנסו לארץ בני עשרים נטלו חלקם והטפלים יתומין הפחותים מבן עשרים נטלו כולן על ידי חזרה
כבנות צלפחד ואותן שהיה להם אב ואם ולא היו יכולין ליטול בחזרה לא מאבי אביהן ולא מאבי אמותיהן שהרי אביו ואמו קודמין
הרי אביהן נוטל חלק בארץ משום בני הארץ וכמאן דשקיל איהו דמי ואין לו לעשוק: **איבעי ליה למלווה.** בבנות צלפחד ובני יוסף
וגם הנביא היה לו לכתוב כדכתיב בבנות צלפחד ובני יוסף: **דלווה ואהני.** כגון בנות צלפחד: **דלווה ולא אהני.** שלא יכול לגזול שאר
שבטים וליתן להם ומה שהשיבם עליה לך היערה וגו' [יהושע יז] לדרשה איצטריך כדלקמן ולא כפשטיה שנתן להם יערות להרחיב נחלתן שאם
מנחלת שבט אחר הן אין הרשות בידו ואם של מטה בני יוסף היו הרשות בידם לכרות היער (ג) ולגרשם ועדיין לא נתנה להם יהושע
כלום: ומשני **הכא עלה טובה קא משמע לן.** בשביל שלמדין אנו ממה שהשיב להם יהושע דמיבעי ליה לאינים להטמין עצמו לאזדהורי
מעינא בישא להכי כתביה קרא לנוחת בני יוסף: **ויאמר להם יהושע.** להוסיף נחלה אי אפשר אך עלה טובה אני נותן לכם שאם
עם רב אתה עלה לך היערה וגו' וברלאת כרות היער ותבנה לך שם בית מושב כדכתיב וברא אותהן בחרבותם (יחזקאל כג):
אמרו

אלא למאן דאמר לבאי הארץ מאי בין רב למעט דאי כל באי הארץ נוטל חלקו ולא יותר קשיא. ויש ספרים שכתוב בהן היינו דכתיב לרב תרבה נחלתו ומפרש נמי כדמפרש בין רב למעט: היינו דקא צווחן בנות צלפחד. משום דאבוההן מיוצאי מצרים היה ומבקשות ליירש חלקו: אלא למ"ד לבאי הארץ. נתחלקה הארץ לא הוה להן למשקל מידי דהא מת במדבר: אלא לחזרה וליטול בנכסי חפר. צווחן כלומר דאפילו למאן דאמר לבאי הארץ נתחלקה משום הכי צווחן משום חזרה ליטול בנכסי חפר אביו של צלפחד שהיו לו בנים לחפר שנולדו במדבר ובאו לארץ ונטלו חלקם ואחר כך היה להם להחזיר אצל חפר אביהן ולחזור ולחלק בשוה עם בנות צלפחד שהן תחת אביהן ואמטו להכי צווחן: היינו דקא צווחן בני יוסף. דאבוההן מיוצאי מצרים נינהו וצווחן על חלק אבוההן: הא כולהו שקלי. כל אחד חלקו: ומשני לעולם לבאי הארץ הוי ומשום טפלים דאיתא בהו טפי משאר שבטים דכתיב בן פורת יוסף שהן פרין ורבין טפי וצווחן דלא שקלי לצורך טפלים ודחיקי להו דוכתייהו: אמר אביי. איכא למשמע מהא הלכה בין למאן דאמר ליוצאי מצרים כו' לא הוה חד דלא שקיל. אפי' טפלים דאליבא דת"ק דאמר ליוצאי מצרים נתחלקה ומוציא את הטפלים (אפי' הכי לא) [דלא] שקלי בזכות עצמן אפי' הכי שקלי בשביל אביהן שיצאו ממצרים ושקלו נחלת אביהן בארץ. ולאידך תנא נמי דאמר לבאי הארץ נתחלקה הארץ ומוציא את הטפלים אפי' הכי שקלו טפלים משום דחזרה נחלה אצל אביהן לירת מכח אביהם עם שאר אחיהם בשוה. ואי ס"ד דלא שקלי הוה להו למיצווח כדצווחי בני יוסף על הטפלים שלהן. וכי תימא ודאי צווחו אלא הני דצווחי ואהני דיהבו להו נחלה על שצווחו כת' ביה קרא אבל צווחו ולא אהנו צווחתם לא כתב. אלא למאן דאמר לבאי הארץ. נתחלקה הארץ מאי בין רב למעט האי כל באי הארץ נוטל חלקו ולא יותר קשיא. ויש ספרים שכתוב בהן היינו דכתיב לרב תרבה נחלתו ומפרש נמי כדמפרש בין רב למעט: היינו דקא צווחן בנות צלפחד. משום דאבוההן מיוצאי מצרים היה ומבקשות ליירש חלקו: אלא למ"ד לבאי הארץ. נתחלקה הארץ לא הוה להן למשקל מידי דהא מת במדבר: אלא לחזרה וליטול בנכסי חפר. צווחן כלומר דאפילו למאן דאמר לבאי הארץ נתחלקה משום הכי צווחן משום חזרה ליטול בנכסי חפר אביו של צלפחד שהיו לו בנים לחפר שנולדו במדבר ובאו לארץ ונטלו חלקם ואחר כך היה להם להחזיר אצל חפר אביהן ולחזור ולחלק בשוה עם בנות צלפחד שהן תחת אביהן ואמטו להכי צווחן: היינו דקא צווחן בני יוסף. דאבוההן מיוצאי מצרים נינהו וצווחן על חלק אבוההן: הא כולהו שקלי. כל אחד חלקו: ומשני לעולם לבאי הארץ הוי ומשום טפלים דאיתא בהו טפי משאר שבטים דכתיב בן פורת יוסף שהן פרין ורבין טפי וצווחן דלא שקלי לצורך טפלים ודחיקי להו דוכתייהו: אמר אביי. איכא למשמע מהא הלכה בין למאן דאמר ליוצאי מצרים כו' לא הוה חד דלא שקיל. אפי' טפלים דאליבא דת"ק דאמר ליוצאי מצרים נתחלקה ומוציא את הטפלים אפי' הכי לא) [דלא] שקלי בזכות עצמן אפי' הכי שקלי בשביל אביהן שיצאו ממצרים ושקלו נחלת אביהן בארץ. ולאידך תנא נמי דאמר לבאי הארץ נתחלקה הארץ ומוציא את הטפלים אפי' הכי שקלו טפלים משום דחזרה נחלה אצל אביהן לירת מכח אביהם עם שאר אחיהם בשוה. ואי ס"ד דלא שקלי הוה להו למיצווח כדצווחי בני יוסף על הטפלים שלהן. וכי תימא ודאי צווחו אלא הני דצווחי ואהני דיהבו להו נחלה על שצווחו כת' ביה קרא אבל צווחו ולא אהנו צווחתם לא כתב. אלא למאן דאמר לבאי